

Szerk. az olvasóhoz

Már megszokott e hasábkon a vészharang-kongatás. Minden bizonnyal azért, hogy elkeressük vele a vést. Most azonban elég a hátsó borítónkra pillantani. Itt van, beborít a maga teljes fenyegetésében. A magyar állam kiszállni látszik nemcsak a mi lapunk, de a teljes magyar folyóiratkiadás mögül – s a könyvkiadás terén is jelentősen visszafogta magát. A Gutenberg-galaxis – miért, egy félévezredes dominancia nem volt elég belőle? – végső szakaszához érkezett.

S azokat a víziókat is legálisnak lehetne elfogadni, hogy a kultúrát tartsák el a fogyasztói, több mint negyedszázaddal a magyar rendszerváltás után. Nem belemenvén abba, hogy ez alatt kialakult-e egy kultúráját támogató-eltartó réteg, az bizonyosan megállapítható, hogy ez nem lehet érvényes egy olyan folyóiraatra, amely a zsidó kultúrának szenteli ügyét és célját – s nem különben azt a hagyományt folytatná, vagy annak a „kollektív emlékezetét” szeretné kanonizálni, őrizni. Ugyanis azt a réteget, amely ezt az ügyet képviselte, visszaboronálhatatlanul kiszántották a magyar társadalom és kultúra humuszából. Épp ebben a számban búcsúztatjuk – „lapzártá után” – Vajda Mihályt, aki a magaskultúrában képviselte ezeket a feladatokat.

Vajon az ársavasra jutás vészjósló sorozatában, s a most megszűnt állami támogatás hiányában hogy legyünk túlélők?

Pedig azok szeretnénk lenni. Mert még – ezt sem először vessük ide, leginkább a száz év múlva kutató olvasó számára – egy évtizedre való ügyünk, célunk, feladatunk akad a magyar zsidó történelem és kultúra feltárása, leporolása, archívumba helyezése terén.

A kiapadó források okozta félelmek eltörpülnek a csak a holokausztot idéző apokaliptikus képekkel, történetekkel való szembesülés mellett, ami a 2023. október 7-ei Szimhat Tóra-i monumentális pogrommal és következményeivel ránk zuhant. S nemcsak Izraelben, de az egész világon. (Ha Magyarországon örventesen nem is az utcán, csak egy-két szoclib influenszer tollán és fórumán.) Ez a „lapzártakor” is éppen folyó, háborúnak nevezett esemény sor, nagyhatalmi huzakodás, nem önmagában, de dimenzióiban fenyegeti a zsidó – elsősorban izraeli zsidó – létezését.

Lehet, ez az egyszerre kívülről és belülről látható jövő a legdermesztőbb. Mit tehetnénk azon kívül, hogy krónikásai legyünk? (Ezért sem lenne rossz fennmaradni.)

Takarítsuk be, helyezük biztonságba mindazt, amit lehet – a szűkülő-rövidülő időben.

TARTALOMJEGYZÉK TABLE OF CONTENTS

- 2** Györe Balázs versei
Balázs Györe's poems
- 4** Tábor Béla: Auschwitzról mint a világelLENforradalom csúcspontjáról
Egy kéziratban maradt könyv bevezető fejezete, első közlés
Béla Tábor: On Auschwitz as the culmination of the global counter-revolution
Introductory chapter of a book left in manuscript, first publication
- 18** Dávid Katalin: Kiadatlan írása a holokausztról
Katalin Dávid: An unpublished writing on the Holocaust
- 20** Bárd Károly: Bűntett, amelynek nincs neve. Megjegyzések egy újjáélelt vitához (tanulmány)
Károly Bárd: A crime that has no name. Comments on a revived debate (study)
- 32** Vajda Mihály a *Múlt és Jövő*ben
Mihály Vajda's works in *Múlt és Jövő*
- 33** Csunderlik Péter: A bolsevizmus kígyótojásai. Horthy-kori konzervatív történetírók radikalizmuskritikája (tanulmány)
Péter Csunderlik: Snake eggs of Bolshevism. Criticism of radicalism by conservative historians of the Horthy era (study)
- 47** Dalos György: Ágyrajárók (regényrészlet)
György Dalos: Ágyrajárók (novel excerpt)
- 55** Bodó Béla: Zsidóság és nemesség: se veled, se nélküled
Egy remélhetőleg hamarosan megjelenő könyvünk első fejezete
Béla Bodó: Jews and the nobility: a strained relationship
The first chapter of the author's hopefully soon-to-be-published book
- 66** Szuromi Rita: A viszonyosság elvének érvényesülése a régi és új elit tagjai között (tanulmány)
Rita Szuromi: The prevalence of the principle of reciprocity between members of the old and new elite (study)
- 80** Nagy László Bálint: Egy máramarosi stetl, Felsővisó megmentett emlékezete (tanulmány)
László Bálint Nagy: The salvaged memory of a Máramaros shtetl: Felsővisó (study)
- 86** Gáspár-Singer Anna: A hal feje (regényrészlet)
Anna Gáspár-Singer: A hal feje (novel excerpt)
- 89** Szilágyi Erzsébet: „Az izraeli fény építésze”. Menáhem Beer (Beer György) élete és pályája (tanulmány)
Erzsébet Szilágyi: "The architect of Israeli light". Life and career of Menachem Beer (György Beer) (study)
- 104** Bajcsi Ildikó: Akkor alakult meg Izrael.
Életútinterjú Hava Lustiggal, a cfáti magyar múzeum megalapítójával
Ildikó Bajcsi: That is when Israel was founded.
Lifetime interview with Chava Lustig, the founder of the Hungarian Museum in Tzfat
- 110** Kőbányai János: Vajda Mihály (Misu) (nekrológ)
János Kőbányai: Mihály Vajda (Misu) (obituary)
- 111** Biró Tamás: Yehezkel Kaufmann és a zsidó bibliakritika (tanulmány)
Tamás Biró: Yehezkel Kaufmann and Jewish Bible criticism (study)
- 121** Csepeli György: Az abbamaradt korrobori (Könyvismeretű-tanulmány)
György Csepeli: The interrupted corroboree (Book review and study)
- 125** Figyelő
Observer
- 17, 65, 85, 88, 103** Für Emil kommentárja a Szimhat Tóra-i háborúhoz

